

Klas Börjesson, Kalmar konstförening

Digitalisering av Arkiv för Svensk Formgivning

Projektet syftar till att öka tillgängligheten för innehållet av Arkiv för Svensk Formgivning, och samtidigt minska den fysiska hanteringen av och därmed slitaget på originaldokumenten. Genom att registrera, digitalisera och katalogisera materialet i en databas underlättas arbetet med forskning såväl som den dagliga arkivhanteringen.

Arkiv för Svensk Formgivning startade sin verksamhet 1973. Arkivet innehåller ritningar, teckningar och skisser samt annan dokumentation av svenska formgivares verk. För närvarande innehåller arkivet cirka 100 000 objekt. Det mesta av innehållet är donerat av respektive formgivare eller deras arvtagare. Detta är en del av det svenska kulturarvet och en källa för forskning och inspiration.

Fysiskt och organisatoriskt tillhör arkivet Kalmar Konstmuseum, vars huvudman är Kalmar Konstförening. Kalmar konstmuseum med Arkiv för Svensk Formgivning är länsmuseum för konst och formgivning i Kalmar län.

Arkivet fick under 2006 nya ändamålsenliga lokaler i det anrika glasbruksområdet i Pukeberg i Nybro. Byggnationen av det nya arkivet startade i oktober 2004. Arkivets lokaler färdigställdes i november 2005, och arkivet invigdes officiellt den 31 augusti 2006. I samband med invigningen bytte Arkiv för Svensk Formgivning namn till Designarkivet.

Designarkivet med bibehållet huvudmannaskap, ingår tillsammans med Designprogrammet vid Högskolan i Kalmar, konstnärsateljéer, och glashytta i satsningen ”Mötesplats Pukeberg”, som är en plattform för utveckling inom formområdet mot såväl näringsliv, högskola och forskning som för allmänhet och turister. Regionala, nationella och internationella samarbeten inom formgivningsområdet är under utveckling.

Digitalisering av Designarkivet

I november 2005 beviljade Riksbankens Jubileumsfond ett bidrag om 500 000 kr till digitalisering av arkivet. Bidragets storlek uppgick inte till det av arkivet sökta beloppet. Arkivets eftersträfvade dock att så långt som möjligt inte revidera projektets uppläggning. Detta underlättades av att Designarkivet i början av 2006 beviljades statliga så kallade Accessmedel med syfte att göra arkivet tillgänglig. (Access är en projektinsats av sysselsättningskapande åtgärder inom kultursektorn administrerat av Statens kulturråd sedan januari 2006. Projektet syftar till att stärka arbetet med att bevara, vårda, tillgängliggöra samlingar, föremål och arkivalier inom hela kulturfältet.)

Tack vare att dessa två bidrag sammanföll tidsmässigt kunde digitaliseringsarbetet påbörjas i samband med överflyttningen av arkivets samlingar

från Kalmar Konstmuseum till de nya lokalerna i Pukeberg i maj 2006, varvid många synergieffekter uppnåddes.

Efter studier av olika institutioners metoder att ordna och tillgängliggöra sina samlingar, valde Designarkivet att arbeta med det norska föremålsdatabssystemet Primus, konstruerat för registrering, administration och presentation av museisamlingar. Systemet används av bland annat Nordiska Museet och Armémuseum och är anpassningsbart till olika institutioners behov, användarvänligt och med låga installations- och driftskostnader.

Designarkivets gamla databas konverterades och data lades in i Primus. Den gamla databasen var rudimentär och innehöll endast 16 000 poster för att beskriva ca 98 000 arkivalier, och därför krävs ett stort manuellt registreringsarbete i Primus.

Hösten 2006 upphandlade arkivet en serverlösning med ett system från Hewlett Packard (HP). Lösningen bygger på 2 stycken HP Proliant servers med en utbyggbar hårddisklagring och automatiserad back-up via en bandrobot. Operativsystemet är Windows 2003. Till det lokala nätverket LAN används HP Procure Switch med Gigabit hastighet med trådlös accesspunkt. För Primussystemet installerades Oracle databas program på en av HP serverna och på den andra servern Microsoft Exchange för e-post och kalender. Systemet har god lagringskapacitet och i nuläget används ungefär 40 % av lagringskapaciteten.

Parallellt med att arkivets samlingar digitaliseras och görs tillgängliga förvärvas nya arkivmaterial för registrering och digitalisering. Digitalisering sker med fotografering och scanning. Bilderna lagras i en originalfil i Tiff format och i JPG format i Primus.

En arbetsgrupp för Primus användare i Sverige har bildats i vilken Designarkivet ingår. Statens kulturråd har för 2008 beviljat stöd till en utveckling av Primussystemet med Nordiska Museet som huvudman, och på sikt ska samtliga Primus användares databaser vara tillgängliga via Nordiska Museets server för sökning.

Inom ramen för digitaliseringsprojektet har Designarkivet skapat en hemsida www.designarkivet.se som visar exempel ur arkivets samlingar. Designarkivets hemsida är uppbyggd i publiceringsverktyget easywww, vilket innebär att arkivets personal kan skapa, uppdatera och redigera sin hemsida när som helst och från vilken dator som helst. Easywww är uppbyggt i PHP och MySQL. All information som finns på www.designarkivet.se lagras i en egen MySQL databas som backas upp 4 ggr/dygn och sparas i 3 månader. Digitalisering är också ett viktigt verktyg i Designarkivets utställningsverksamhet.

All publicering av bilder sker med beaktande av lagen om upphovsrätt. Designarkivet samlingar innehåller skisser och ritningar av över 700 formgivare. Ett omfattande arbete läggs ner på att utreda och erhålla publiceringsrätter av formgivare, deras efterlevande eller andra rättighetsinnehavare.

Projektets syfte är att öka tillgängligheten till arkivet för studenter, formgivare och allmänhet genom att effektivisera arkivhantering och möjliggöra forskning och lärande inom arkivets kunskapsfält. Arbetsprocessen hittills har inneburit en angelägen konkretisering och utveckling för detta ändamål.